

VIJESTI SINDIKATA PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE

NA PERONU

LISTOPAD 2021.

LISTOPAD 2021. • BROJ 116 • ISSN 1132-7739

DA SE VIŠE NIKAD NE PONOVI
DAMIR DAMJANOVIĆ

Nova

ŽELJEZNIČKA ČITAONICA
"DJEVOJKA U VLAKU"

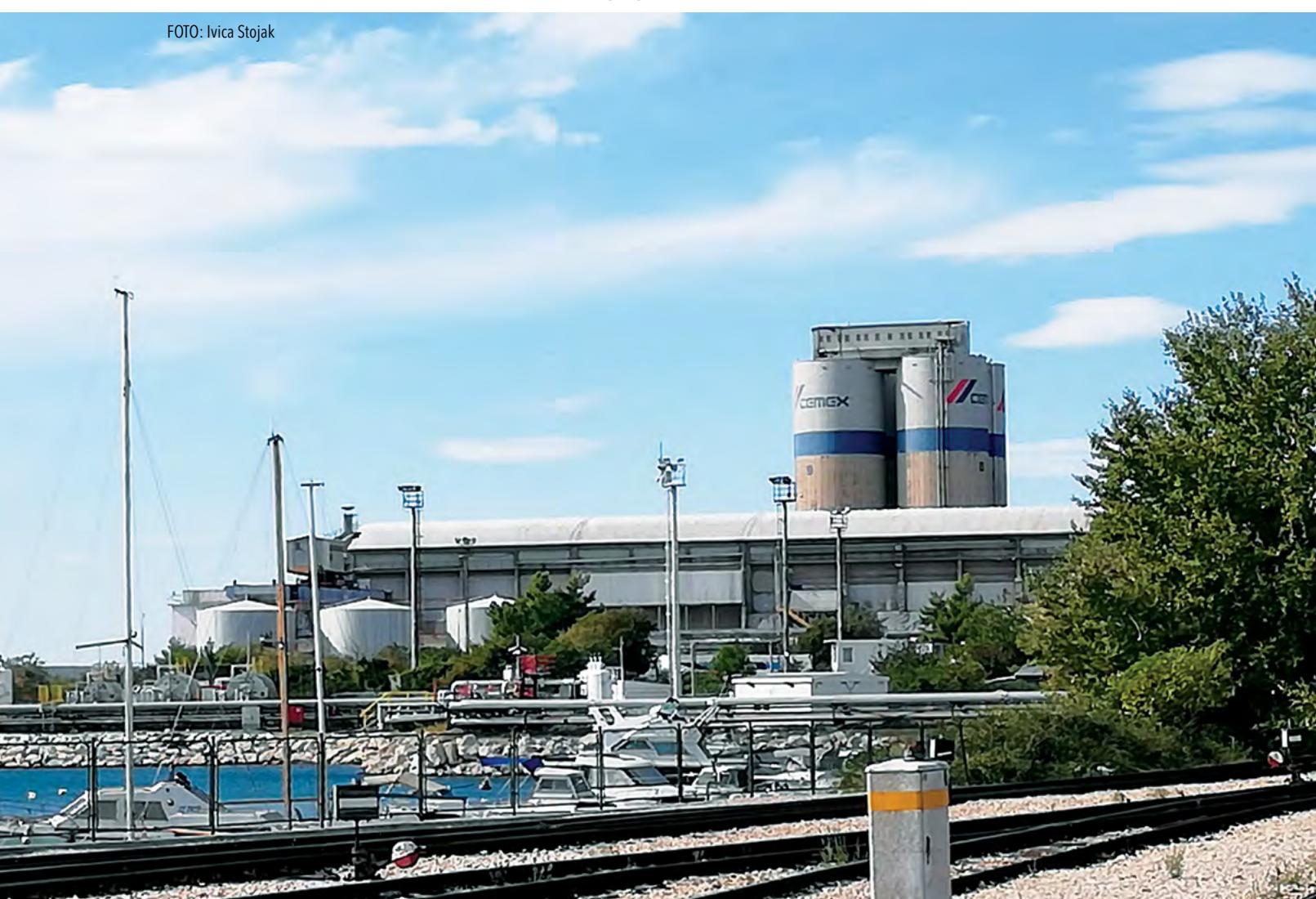
POZNATA LICA I ŽELJEZNICA
MIA BEGOVIĆ

FOTO: Ivica Stojak

SOLIN

FOTO: Ivica Stojak

OSVRT NA NEIZREČENO

Obzirom da Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture nema namjeru u dogledno vrijeme izgraditi nizinsku prugu i na taj način omogućiti razvoj luke Rijeka kao i elektrifikaciju ličke pruge ni jadranske luke neće se moći razvijati, neće se povećavati prijevoz, uništava se željeznička budućnost. Htjeli ne htjeli, praveći rezime nedavne konferencije, nije se moglo sakriti kako nas upravljuju prema glupavoj sintagi „mala, funkcionalna željeznica“. Tako se izravno štetiti gradovima uz jadransku obalu, Dalmaciji ali i željeznici. I drugi su isticali, ali i mi u SPVH godinama ukazujemo na činjenicu da je Jadran bliže centru Europe i zemljama bez izlaza na more od

luka na Atlantiku ili europskih sjevernih luka. Prijevoz iz srednjejadranskih luka povećao bi promet bivšim X. koridorom. Sada je i ta pruga, taj pravac zaobiđena prijevozom tereta iz Srbije kroz Mađarsku, ali što je još bolnije i našom nebrigom. Toliko je očigledno da MMPI nije zainteresiran za srednjodalmatinske luke, ni za povezivanje jedina dva međunarodna prometna koridora koji prolaze kroz RH: Mediteranski i Rajna-Dunav koridor. Na nedavno održanoj konferenciji velebnog naziva „Željeznica za budućnost“ ni slovca, ni riječi. Ništa. To sve zajedno šalje snažan alarm za buđenje sindikata.

Anto Iličić

IMPRESUM

Glavni urednik:
Anto Iličić

Novinari:
Ante Kunčić,
Andrija Vranešić,
Dražen Lihtar,
Ivica Stojak,
Josip Tirić,
Nebojša Gojković,
Nenad Katanić,
Anto Iličić.

Naslovnica:
Mile Mujan,
šef kolodvora Drniš

Više Vam „leže“ vijesti bez „uljepšavanja“, bez komentara? Želite li da i Vaša vijest ili priča bude objavljena? Kako bi vijest što bolje dočarala atmosferu u vašem kolodvoru, možete uz tekst poslati i fotografije u .jpg ili .tif formatu, minimalne veličine 3000x2200 piksela.

„Na peronu“ je prava adresa.
Pišite nam na:
spvhaperonu@gmail.com

KONFERENCIJA „ŽELJEZNICA ZA BUDUĆNOST“

PIŠE: Anto Iličić
FOTO: Andrija Vranešić

AKTUALNO

U ponedjeljak, 11. listopada 2021., u hotelu Westin u organizaciji Jutarnjeg lista održana je konferencija pod naslovom „Željeznica za budućnost“. Uvodno izlaganje ministra Olega Butkovića možemo prepričati kroz od njega iskazao uvjerenje da ćemo 2030. imati modernu, europsku željeznicu, a ne željeznicu koju se sramimo. Ministar je optimistično potvrdio da zahvaljujući europskim fondovima, novac nije problem, ali je problem provedba projekata zbog dugotrajnih postupaka u projektiranju, nabavi i pripremi gradnje.

Na ovoj konferenciji prilično neinteresantno govorio je državni tajnik u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture Alen Gospočić. On se uglavnom svojski trudio potvrditi ministrovu najavu kako će do 2030. željezница u Hrvatskoj doživjeti renesansu. Od konkretnih poteza do kraja listopada najavio je izdvajanje dijela Pružnih građevina u posebnu tvrtku, kako bi se, kao samostalna tvrtka, mogli javljati na natječaje za radove financirane iz europskih fondova, dok će se oko 550 radnika na održavanju vratiti u okrilje HŽ Infrastrukture.

Naš predsjednik uprave HŽ Infrе Ivan Kršić najavio je da će se ulaganjem od 5,4 milijardi eura modernizirati 780 kilometara pruga, od čega je 460 kilometara u fazi projektiranja, za 90 kilometara raspisani su natječaji, a radovi se danas odvijaju na 230 kilometara pruga. Problem nam je nedostatak stručnog kadra, projektanata, izvođača radova, dugotrajnost svih postupaka. Ali u zadnjih 5 godina dokazali smo - ustvrdio je Kršić - da se, usprkos problemima, može nešto napraviti...

Dekan Fakulteta prometnih znanosti Tomislav Josip Mlinarić uglavnom je nastavio od ranije poznata promišljanja „male funkcionalne željeznice“. Rekli bi promašio je „ceo fudbal“... Kako već godinama, tako i ovdje, zagovara povećanje kapaciteta sadašnje pruge te je mišljenja ako se pojave robe da se tek tada pristupi gradnji nizinske pruge... Na ovakve izjave pokojni akademik Ivan Miloš se okreće u grobu.

Na ovoj konferenciji uočili smo da u MMPI nekoordinirano govore o Nizinskoj pruzi od Rijeke do Zagreba. Nakon ministra koji je više puta ponovio da ćemo do 2030. imati

modernu, europsku željeznicu, a ne željeznicu koju se sramimo ravnatelj Uprave za fondove EU i strateško planiranje u ministarstvu prometa Damir Šoštarić izjavio je da bi Nizinska pruga mogla biti završena tek 2035. godine, čime je izravno demantirao ministra Butkovića i državnog tajnika Gospočića. Naime, Šoštarić je izjavio kako Europska komisija predlaže da se rok za izgradnju kritičnih dionica produži da 2035. jer su svjesni da cijelokupna planirana europska željeznička mreža ne može biti završena do 2030. godine.

Ostali sudionici nisu izrekli ništa značajno.

Uočljivo je kako se nitko nije dotaknuo prilike elektrifikacije pruge Zagreb-Split EU novcima... ni ti potrebi povezivanja luke Vukovar s jadranskim lukama, odnosno željezničkog spajanja Mediteranskog i Dunavskog koridora.

Moj osobni dojam je kako su ovakve bajkovite konferencije potrebne, no sudionici se prije njih moraju za pripremu voziti vlakom makar 50-100 km na jednom od spomenutih pravaca kako bi osjetili stvarnost.

AKTUALNO

IMA LI KRAJA NEPRAVDI?

PIŠE: Anto Iličić
FOTO: Nebojša Gojković

AKTUALNO

Neprimjerena glupave štednja proizvedena u kuhinji omiljenog direktora sve učestalije dolazi na naplatu. To je najkraći rezime nepravedne Odluke o pripravnosti u kojoj je određeno da radnici Prometnog sektora nisu u pripravnosti u vrijeme kad pravila nalažu da ih se pozove na izvršenje propisanih poslova. Poslodavac je svojom odlukom proizveo problem i želi ga riješiti prijetnjama i silom ne priznajući da je pogriješio.

Za ovu prigodu podsjećamo kako je predsjednik Uprave HŽI u pisanim obliku (3. ožujka 2019. dopis br. 1453/19) obrazložio:

„...razvidna je bitna razlika između pripravnosti i pozivanja na rad izvan radnog vremena koje pozivanje na rad za radnika nije obvezno, već radnik ima mogućnost odlučiti da li će se odazvati na poziv poslodavca. Osnovna bitna razlika između pripravnosti je što radnik koji je određen za pripravnost ima obvezu biti dostupan u razdoblju u kojem mu je pripravnost određena te ima obvezu odazvati se pozivu na rad za vrijeme pripravnosti, za razliku od radnika koji se pozivaju isključivo u slučajevima izvanrednih događaja i koji nemaju obvezu niti biti dostupni niti se pozivu

odazvati.“

To je divno i krasno sve dok ne nastupi potreba. E, tada, odbijanje šefa kolodvora da izađe i radi u vrijeme kad mu nije radno vrijeme izaziva prijetnje o razrješenju, jer ... Uzimajući u obzir obvezujuće okolnosti iz Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava, Pravilnika o postupanju u slučaju izvanrednog događaja te Sporazuma o imenovanju i radu zajedničkih istražnih povjerenstava za istragu izvanrednih događaja u željezničkom prometu mi u SPVH ukazujemo na manjkavosti Odluke o pripravnosti br. UI-185-4-8/21 od 25. lipnja 2021. kojom se radnike Prometnog sektora, iz PRJP, poziva na istragu izvanrednih događaja iako im nije određena pripravnost te ih se pod prijetnjom „razrješenja“ s radnog mesta iz njihovog ugovora o radu, praktično i stvarno učenjuje da mimo ZOR-a i KU izvršavaju naloge poslodavca u vrijeme koje nije njihovo radno vrijeme.

Za točno i nedvojbeno razumijevanje naših promišljanja korisno je podsjetiti na slijedeće:

1. Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava, ("Narodne novine" br. 63/2020. od 16. 6. 2020.) odredio

je čl. 136. da Upravitelj infrastrukture i željeznički prijevoznik moraju, u okviru sustava upravljanja sigurnošću, uspostaviti postupke kojima se osigurava da se nesreće, incidenti, izbjegnute nesreće i ostale opasne pojave prijavljuju, istražuju i analiziraju te da se poduzimaju potrebne mjere za njihovo sprječavanje.

2. Pravilnikom o postupanju u slučaju izvanrednog događaja (Pravilnik HŽI-631 - Sl. vjesnik br. 338 od 22. veljače 2021.), čl. 15. određeno je:

a) da su sve organizacijske jedinice dužne dostaviti mjesечni raspored pozivanja na rad izvan radnog vremena i mjesечni raspored radnika u pripravnosti kod kuće za potrebe istrage izvanrednih događaja.
b) nadređeni radnik regionalne jedinice na čijem se području zbio izvanredni događaj, odlukom imenuje istražno povjerenstvo, u skladu s mjesечnim rasporedima iz podtočke a) s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja, osiguranja tragova ili osiguranja dokaza kao i s ciljem utvrđivanja uzroka, posljedica, okolnosti i odgovornosti za izvanredni događaj i sprječavanja budućih nesreća.

3. Sporazumom o imenovanju i radu zajedničkih istražnih povjerenstava za istragu izvanrednih događaja u željezničkom prometu koji se primjenjuje od 1. ožujka 2021. ugovoren je imenovanje istražnog povjerenstva.

Mišljenja smo i predlažemo da se opisane neželjene okolnosti (prijetnje „razrješenjem“ s radnog mesta iz njihovog ugovora o radu, zbog neizvršenja naloga poslodavca u vrijeme koje nije radno vrijeme tih radnika) otklene iz Odluke o pripravnosti br. UI-185-4-8/21 tako da se izmjeni točka VI. Odluke o pripravnosti na način kako je ista propisana u Odluci iz 2019. godine (Sl. vjesnik broj 16/19).

U svrhu rješenja uputili smo zajedno s kolegama iz SŽH poziv upravi HŽI da se ovaj problem žurno riješi.

HŽ INFRASTRUKTURA d.o.o.
URED UPRAVE
Broj 2227 Dne. 08-10-2021

**SINDIKAT PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE
SINDIKAT ŽELJEZNIČARA HRVATSKE**

Broj: 7/2021_SPVH_SŽH

Datum: 8. listopada 2021. godine

HŽ Infrastruktura d.o.o.
Uprava
Ivan Kršić, predsjednik

Poštovani g. Kršiću,

uzimajući u obzir obvezujuće okolnosti iz Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava, Pravilnika o postupanju u slučaju izvanrednog događaja te Sporazuma o imenovanju i radu zajedničkih istražnih povjerenstava za istragu izvanrednih događaja u željezničkom prometu želimo Vam ukazati na probleme koji nastaju isključivo zbog problematične i zakonski upitne Odluke o pripravnosti br. UI-185-4-8/21 od 25. lipnja 2021. godine.

S ciljem izbjegavanja većih problema molimo da u najskorije vrijeme organizirate sastanak na ovu temu.

S poštovanjem,

SINDIKAT PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE
Mario Grbešić, predsjednik

SINDIKAT ŽELJEZNIČARA HRVATSKE
Zoran Maršić, predsjednik

AKTUALNO

**Sindikat prometnika vlakova Hrvatske
Sindikat infrastrukture HŽ
Sindikat željezničara Hrvatske**
U Zagrebu, dana 15. listopada 2021.

**MINISTARSTVO MORA, PROMETA I
INFRASTRUKTURE**

Prisavlj 14,
10 000 Zagreb
n/p ministar
Oleg Butković, dipl. ing.

Poštovani,

u nekoliko navrata u proteklom vremenu obraćali smo vam se s molbama da se pokrene proces zapošljavanja radnika u HŽ Infrastrukturi.

Određeni prijem se i dogodio no isti je zaustavljen i ne prati stvarne potrebe procesa rada. Trenutno stanje zbog stalnog odlaska radnika u mirovinu je neizdrživo.

U pojedinim organizacijskim jedinicama radnici ne mogu koristiti godišnje odmore te je evidentan porast prekovremenog rada zbog nedostatka radnika, također sve više je primjera organizacije rada s smanjenim brojem radnika što uvelike usporava procese rada. Zbog nedostatka izvršnih radnika poslodavac je, da bi osigurao daljnje odvijanje tehnoloških procesa i prometa u cjelini, sve češće prisiljen pribjegavati vrlo upitnim i u sigurnosnom smislu rizičnim rješenjima.

Rješenja koja se provode dovode u pitanje radne procese (upitno je osiguranje pružanja usluga na koje smo se obavezali, kao i sigurnost svih sudionika tehnološkog procesa), prava radnika (često kršenje), povećavaju stopu bolovanja zbog preopterećenosti (dvostruka veća od one na državnoj razini). U konačnici, otežavaju redovno održavanje, otklanjanje kvarova, odvijanje prometa i dovode do smanjenja propusne moći pojedinih pruga.

Ovim putem od vas tražimo da se neodgodivo pristupi novom zapošljavanju radnika u skladu sa stvarnim potrebama kako se ne bi doveli u još goru situaciju.

Očekujemo vaš žurni odgovor.

S poštovanjem.

Na znanje:

HŽ Infrastruktura d.o.o.

NHS – Nezavisni sindikati Hrvatske

EU PROJEKT SPVH - ODRŽANA EDUKACIJA

PIŠE: Anto Iličić
FOTO: Nebojša Gojković

U sklopu EU projekta „Znanje je ključ dobrog socijalnog dijaloga“ organizirali smo u Iloku, hotel Dunav, dvodnevnu edukaciju o unapređenju socijalnog dijaloga.

Tako nam je 5. listopada 2021. predavanja održao prof. dr. sc. Dragan Bagić. Kroz temu „Sudjelovanje radnika u odlučivanju“ ukazao nam je na radno pravni zakonodavni okvir (dakle na uloge obavešćivanja, savjetovanja i suodlučivanja). Opisao je i na primjerima prikazao nam je kako radničko vijeće i

sindikalni povjerenici mogu potaknuti i pokrenuti socijalni dijalog u okviru svojih zakonskih ovlaštenja kao i potrebu postavljanja jasne granice između uloge člana radničkog vijeća i sindikalnog povjerenika.

Slijedeća tema koju nam je prof. Bagić obradio bila je „Sudjelovanje radnika u odlučivanju“. Kroz nju nam je ukazao na važnost pripreme argumentacije u procesima savjetovanja i suodlučivanja te na značaj izgradnja odnosa s poslodavcem, socijalnim partnerima i radnicima.

Jedna nama vrlo važna tema koju je prezentirao prof. Dragan Bagić bila je „Kolektivno pregovaranje“. Kao vrstan poznavatelj ovog područja profesor nam je govorio što su i koje su zapreke uspostavi dijaloga i postizanju konsenzusa među ključnim interesnim akterima, o razvoju i usavršavanju pregovaračke kompetencije za aktivan i učinkovit socijalni dijalog te o prakticiranju pregovaračkih uloga u kontroliranom okruženju (upoznavanje sa tehnikama i alatima pregovaračkog umijeća).

U ovoj temi razvila se živahna diskusija jer su sudionici tražili odgovore na dileme koje su ih opterećivale.

6. listopada 2021. nastavili smo s radom obrađujući temu „Radnik kao

ključni resurs sigurnog i kvalitetnog upravljanja željezničkim prometom“. Tijekom izlaganja dr. sc. Dražen Kaužljar pružio nam je priliku obnoviti znanje o osnovnim elementima sustava upravljanja sigurnošću te smo zajednički napravili analizu primjene elemenata sustava upravljanja sigurnošću u HŽ infrastrukturi.

Uslijedio je blok pod nazivom „Negativne posljedice stresa i diskriminacije“ u kojem nam je Dijana Fazlić, mag. iur. govorila o tome što nam stvara stres, koji su glavni izvori stresa, koliko smo pod negativnim djelovanja iz okoline te koliko sami stvaramo stres, odnosno koji su naši unutarnji pokretači.

Završni dio ove edukacije dogodio se uz temu „Dijalog u timu“. Predavanje, uz sudjelovanje prisutnih održala je gđa Fazlić kroz pod teme: Kako potaknuti suradnju i dijalog, Poštovanje i povjerenje kao temelj uspješne suradnje i dijaloga, Rješavanje sukoba i konflikata te Važnost osvještavanja vlastite percepcije za uspješnu komunikaciju i dijalog u timu. Podvučemo li crt u ispod ova dva dana možemo nedvojbeno ustvrditi da su ovakve edukacije ogromna pomoć sindikalnim povjerenicima u njihovom dalnjem radu, ali i članovima u razumijevanju i poboljšanju socijalnog dijaloga u svom okruženju.

AKTUALNO

MIA BEGOVIĆ
glumica

OBOŽAVAM PUTOVATI VLAKOM

RAZGOVARAO: Nebojša Gojković
FOTO: Nebojša Gojković

Ona je naša proslavljeni kazališna, televizijska i filmska glumica. Karijera koju je u proteklih 35 godina profesionalnog bavljenja glumom ostvarila, toliko je plodna i impresivna da bi nam i samo kronološko nabranje svih njenih odigranih uloga oduzelo nekoliko kartica teksta. Već na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu njen jedinstvena pojava, način na koji je vladala scenom i nesumnjivi talent da svaku ulogu pretvori u čistu umjetnost, omogućili su joj sve ono o čemu velika većina glumica i glumaca može samo sanjati. Njena popularnost od samog početka karijere prelazi okvire naših granica i gotovo da nema države u regiji u kojoj nije bila angažirana, a glumila je i diljem svijeta promovirajući svoje predstave na skoro svim kontinentima. O njenoj umjetničkoj veličini u velikoj mjeri svjedoče i nagrade koje je do sada osvojila, a spomenut ćemo samo najznačajnije: nagrada „BRAMS“ festivala alternativnih kazališta za predstavu „Kralj Ubu“, „Afrodita“ za najpopularniju glumicu bivše države, „Orlando“ na Dubrovačkim ljetnim igrama, te nagrada za „najhistrionku“. Ona je Mia Begović, jedna od naših najvećih glumačkih diva i naša je nova sugovornica u serijalu „POZNATA LICA I ŽELJEZNICA“. Doći do nje ni izbliza nije bilo tako teško kao dogоворити termin za razgovor, a sve zbog njenih mnogobrojnih angažmana kako u Hrvatskoj, tako i u zemljama okruženja. Ono što je od samog početka, točnije prvog kontakta s njom pa preko samog razgovora i naposlijetu fotografiranja bilo jasno i nesumnjivo, jeste činjenica o kakvoj je profesionalnoj i ljudskoj veličini riječ. Susretljiva, neposredna i elokventna, pravi je primjer kako bi se javne osobe u svakoj sličnoj prilici trebale ponašati i ophoditi. A sam razgovor izgledao je otprilike ovako...

Poštovana gđo Begović, prije svega hvala Vam što ste se odazvali našem pozivu i pristali na ovaj razgovor. Za sam početak krenut ćemo od Vašeg djetinjstva; rođeni ste i odrasli u Trpanju na Pelješcu. Kako je izgledalo odrastanje jedne djevojčice na poluotoku?

Trpanj je na samom vrhu Pelješca tako da gotovo imate osjećaj da ste na otoku, pogotovo zimi kad nije tako dobra prometna povezanost. Normalno, često ovisimo o vremenu; ako je jako jugo, onda trajekt ne isplavljuje. Još ako k tome nemate auto kao što moj tata nije htio da ga ima... Djetinjstvo je bilo divno;

more, duge šetnje, snovi... Trpanj je izuzetno lijepo mjesto sa više od 16 plaža, posložen je na 7 brežuljaka kao i Rim i na svakom tom vrhu postoji zavjetna crkva. Jako puno mogućnosti pruža mladoj senzibilnoj osobi kao što sam bila ja, da stvari svoj vlastiti svijet. Čitajući knjigu „Tako je govorio Zaratustra“ bilo mi je apsolutno jasno o kojoj to vrsti meditacije on priča. Shvatila sam da sam ja to još u djetinjstvu imala u svom Trpanju zato što sam imala svoje mjesto u stijeni, a koje je bilo stvoreno točno za moje tijelo i skoro svako popodne provodila sam tamо s knjigom u ruci.

Već tijekom pohađanja srednje škole donijeli ste odluku da će gluma biti Vaš životni poziv i počeli ste se uvelike pripremati za prijemni ispit na Akademiji dramskih umjetnosti. Obično djeca u toj dobi još uvijek nisu sasvim sigurna u neke odluke vezane za vlastitu budućnost, dok kod Vas to očito nije bio slučaj. Otkud ta fascinacija glumom i jedna takva sigurnost da se baš tim u životu želite baviti?

Ja sam to znala još u osnovnoj školi, pa čak i prije toga. Nije moglo biti akademije ili nekog drugog školskog događanja bez mog govorenja

poezije. Naprosto sam jako dobro pamtila i to što sam pamtila dobro sam prenosila na sve prisutne. Imala sam ili solo ili sam sudjelovala u grupnom nastupu. Tada sam već puno naših pjesnika znala napamet, od Šimića do Kovačića. „Jamu“ sam cijelu znala napamet i to sam govorila svako popodne. Nazora i Ujevića sam znala kompletno i to još prije 5. razreda. Zatvorila bih se u svoju sobu i govorila poeziju. Uz glumu sam voljela i ples, tako da sam to dvoje uvijek nekako spajala. Dok su moji vršnjaci u to vrijeme slušali „Ti-Reksa“, „Drugi način“ ili Arsenu, ja sam govorila poeziju, zamišljajući da ju govorim publici. Dakle, nije bilo nikakve dileme da će kasnije upisati glumu.

Koliko Vam je taj životni put kojeg ste izabrali bio olakšan činjenicom da je njime koju godinu prije Vas već pošla Vaša sestra Ena?

Mene mama nije htjela pustiti da sa 16 godina upišem glumu iako sam bila odlikašica. Ona je onako

staromodno htjela da ja završim srednju školu. Tada se još moglo upisati Akademiju sa 16 godina i u roku 2 godine ste morali položiti i maturirati. U međuvremenu je Ena upisala Akademiju, a ja sam bila u studentskom teatru „Lero“, osvajala neke nagrade kao što je nagrada „BRAMS“ s predstavom „Kralj Ubu“. Normalno da mama nije htjela da joj i druga kći ode u glumice, tako da sam ja otišla u Sarajevo na komparativnu književnost. Upisala sam orientalistiku u biti da se osvetim roditeljima. Kasnije sam shvatila da je to jako veliki zalogaj, međutim, cijelo to vrijeme pripremala sam se da ipak upišem tu Akademiju. Pripremila sam prijemni i konačno upisala, a to što je Ena bila ispred mene mi je uvelike otežavalo. Svi su mislili da dolazim zbog Enine popularnosti i slave. Nisam se tada imala namjeru nikome pravdati i znala sam da će ja pronaći svoj put kao ga svi moramo pronaći u životu. U meni su uvijek tražili „malu“ Enu, a ja sam bila totalno drukčija. Imala

sam sreću da su tu razliku prepoznali mnogi pisci, pa su pisali predstave za nas dvije u kojima se jasno vidjelo koliko smo totalno različite glumačke osobnosti.

Neizbjježna tema svakog Vašeg razgovora zasigurno je i prerani odlazak Vaše sestre. Evo već je prošlo više od dva desetljeća od tog tragičnog događaja. Koliko je Ena sve ovo vrijeme prisutna u Vašem životu i da li pri nekim važnim životnim odlukama razmišljate o tome što bi Vam ona u tim trenucima savjetovala?

Ne da mislim dnevno na nju, nego je ona stalno sa mnom kao i onda kada je bila tu, samo nažalost, fizički nije prisutna. Mada, u mom srcu je možda i više upravo zbog te njezine odsutnosti. Ona je meni uvijek nekakav korektiv, jer bile smo toliko različite, a opet toliko iste. Skupa smo bile tim, a ako hoćete, i „klan“. Jako smo slično mislile o teatru i umjetnosti i bile smo konstruktivne. Obišle smo zajedno čitav svijet i u

biti smo jako puno napravile u tom kratkom periodu što nam je život omogućio da budemo skupa. Ona mene i danas snaži jer idem putem koji smo obje zacrtale i na to sam jako ponosna. Znam da je uvijek uz mene i ta njezina energija i ljubav potiču me i privatno i poslovno.

Da, reklo bi se da su pored obitelji, njenim odlaskom barem u jednakoj mjeri izgubili filmska i kazališna umjetnost i scena. Da se vratimo ponovo na Vašu karijeru; prve filmske angažmane dobivate još dok ste studirali. Ukažanu šansu iskoristili ste tada na najbolji mogući način...

Da, već 1986. godine bila sam najpopularnija glumica bivše države. Možemo o tome misliti što hoćemo, ali to je tada bio broj od 25 milijuna ljudi i to je bilo puno teže postići nego danas. O meni se tada pričalo kao o nekakvoj „nadi“ i igrom slučaja pokojna Mira Furlan me vidjela na ispit u Akademiji. Kako je ona u to vrijeme puno radila i snimala, pričala je svima o nekakvom malom

„čudu“ na Akademiji. Zahvaljujući njoj pozivana sam na audicije u Sarajevo, u Makedoniju, puno sam radila i u Novom Sadu i naravno, u Hrvatskoj. Bile su u pitanju drame, serije i filmovi, međutim, meni je teatar uvijek bio težište.

U godinama koje su uslijedile samo ste se potvrdili kao vrhunska glumica i ostavili neizbrisiv trag u sedmoj umjetnosti. Što biste Vi izdvojili kao posebno iz tog dijela Vaše karijere?

To što se sve te serije i filmovi u kojima sam glumila i danas prikazuju i još uvijek su aktualni. Prije nekoliko dana na jednom regionalnom festivalu prišla mi je producentica gđa Rašić iz Makedonije i rekla kako joj je baš simpatično što me vidi jer je upravo gledala moj film o Makedoniji. To je bio film „Najbolji“. Onda se nešto kasnije netko sjetio i moje prve drame, to je bio „Ekran“ s tadašnjom redateljskom legendom Mauriziom Fanellijem. Iza mene tada nitko nije stajao, nisam nikoga poznavaла, ali sam se sa svojom

različitošću nametnula u tom filmskom svijetu. Bila sam drugačija ne zato što sam to htjela, već zato što su me ljudi kao takvu prepoznivali.

Puno više od filma, ostvarili ste se na kazališnim daskama. Gotovo da nema našeg značajnijeg kazališta u kojem niste nastupali, počevši od „Kerempuha“, zatim „Hrvatskog narodnog kazališta“, „Gavelle“, „Vidre“, „Histriona“, „ZKM“-a, pa do „Teatra ITD“. Koje od tih kazališta doživljavate kao svoje?

Ja sam već 20 godina stalno zaposlena u „Satiričkom kazalištu Kerempuh“, međutim, svako od ovih pobrojanih kazališta mene je stvorilo ovakvom kakva danas jesam. Svi ti teatri su me formirali i to je ogromno iskustvo da vi igrate glavne uloge na ogromnoj sceni u „HNK“ ili u „ITD“-u gdje sam igrala na 1 metar od prvog reda publike. I jedno i drugo može biti jako zbumujuće za glumca koji nema to iskustvo. S „Histrionom“ sam putovala do Amerike, s Enom sam igrala u Berlinu i Munchenu

te isto tako u Americi, dok sam s predstavom „Paula i lavovi“ koju sam sama producirala gostovala u Australiji i Novom Zelandu... Puno toga sam obišla i sve to skupa stvara iskustvo. S nekim manjim teatrima proputovala sam čitavu Hrvatsku i doslovno znam svaku našu scenu. Divan osjećaj.

Karijeru su Vam obilježile i mnogobrojne glumačke nagrade, između ostalih već spomenute nagrade „BRAMS“ za predstavu „Kralj Ubu“ i nagrada „Afrodita“ za najpopularniju glumicu bivše države. Tu je i nagrada „Orlando“ na Dubrovačkim ljetnim igrama, a proglašeni ste i za „najhistrionku“. Koja nagrada Vama osobno najviše znači i zbog čega?

Tu mi se jako teško odlučiti. Uvijek vam je ona posljednja nekako najbliža srcu. Dvojim između „Orlanda“ i Međunarodne nagrade na festivalu monodrame u Bitoli gdje je recimo, englez igrao zadnji dan na zatvaranju festivala, a ja sam dobila glavnu nagradu. Međutim, da nije bilo tog „Orlanda“ za „Ifigeniju“, ja se nikada ne bih usudila napraviti svoju monodramu niti bih bila sigurna da mogu biti sama 55 minuta na sceni i kao takva zanimljiva. Taj „Orlando“ bio mi je i odlična „odskočna daska“ jer nema veće uloge napisane za ženu od „Ifigenije“. Tu sam imala i veliku pomoć profesorice Neve Rošić i Tonka Lonze zahvaljujući kojima sam i uspjela ovjenčati se jednom tako ogromnom nagradom.

Prije određenog vremena, istakli ste kandidaturu za ravnateljicu „Kazališta Marina Držića“ u Dubrovniku. Je li to logičan slijed Vaše karijere i znači li to da Vas prije ili kasnije možemo očekivati i u jednoj takvoj ulozi?

Malo je poznato da ja trenutno

završavam doktorat na Filozofskom fakultetu. Da bi se taj doktorat uopće upisao potrebno je položiti „Povijest svjetske književnosti“ i „Povijest teorije svjetske književnosti“ jer ja nisam došla s Filozofskog fakulteta već s Akademije dramske umjetnosti. S te strane ja sam spremna na sve; producirala sam vlastitu predstavu, prepoznatljiva sam, vole me mediji, a što i nije sasvim nebitno. U tom trenutku mislila sam da bi taj ansambl u Dubrovniku trebao biti ravnopravan sa svim ostalim ansamblima i da bi se kroz medije trebalo bolje popratiti sve što radi ne samo tijekom ljeta, već i zime. To zaslужuju i taj ansambl i sam grad Dubrovnik. To mi je bio motiv da se prijavim na taj natječaj, međutim, vidim da i sadašnji direktor koji je tada aplicirao zajedno sa mnom, to sjajno radi i ide baš u smjeru u kojem sam i ja htjela ići.

Neizbjegjan dio Vaše karijere su i televizijske uloge, ponajprije one u telenovelama kao što su „Villa Maria“, „Zabranjena ljubav“, „Ponos Ratkajevih“, „Zakon ljubavi“, „Pečat“... Reklo bi se da ste se vrlo uspješno uklopili u neke nove trendove kada je glumački posao u pitanju...

Nisam se ja uklopila, ja sam predvodnica tih novih trendova. Igrala sam u prvoj našoj sapunici, pa sam nakon toga igrala u najbitnijem povijesnom projektu, pa sam bila prva koja je jednu takvu ulogu igrala u Bosni i Hercegovini, ali moja televizijska karijera kad su serije u pitanju počela je davno prije. Ja sam još 1983. godine igrala u seriji „Heroj ulice“ snimanoj u Novom Sadu. Imam do sada 11 odigranih serija, tako da se nisam ja tu uklopila, već mislim da sam postavila dobre standarde. Radila sam u jako dobrim serijama i nisu to bile isključivo „sapunice“, u stvari, samo 2 su bile „sapunice“,

a ovo ostalo su bili „sitcomi“ ili humorističke serije.

Da sad kažemo koju riječ i o našoj osnovnoj temi, odnosno željeznicu. Kakve Vas uspomene vežu uz željeznicu?

Cijelonoćno putovanje u spavaćim kolima na relaciji Zagreb - Ploče. I dan danas obožavam putovati vlakovima jer to ritmičko kloparanje kotača jednostavno je nešto što mi unosi mir. Jako sam puno pročitala knjiga u vlaku, to mi je otvaralo i neke nove vidike. Uvijek me je zanimalo kakvi su životi ljudi u kućicama pokraj kojih smo prolazili. Dok sam studirala u Sarajevu putovala sam isključivo željeznicom, a kako je dio obitelji živio u Kaštelima putovala sam i na relaciji Zagreb-Split, pa u Vinkovce... Željezница mi je u stvari najdraži i najšarmantniji način putovanja.

Uz željeznicu je na neki način vezana i Vaša prva glavna uloga u karijeri, kao i dan kad ste diplomirali...

Da, tog dana pozvala sam svoju „klasu“, nas 4 ili 5 na večeru i onda su me oni dopratili na vlak. Sjećam se da sam i gospodina konduktora kojeg je tada zainteresiralo što se to tako lijepo događa, počastila coca-colom i da sam otišla u spavača kola punog srca. Tako sam ja u vlaku proslavila svoju diplomu, kao i činjenicu da sam tu noć putovala na snimanje filma „Od zlata jabuka“ što je bila i moja prva glavna uloga.

Jedan od razloga zbog kojih sam Vas pozvao na ovaj razgovor, jeste i činjenica da sam krajem 80-ih i početkom 90-ih godina u nekoliko navrata video Vas i pokojnu sestru kako putujete vlakom. Bilo je to obično u „Podravci“, a moglo Vas se vidjeti i na Glavnom kolodvoru dok ste se spremali da negdje

otputujete...

Jako puno smo putovale željeznicom. To je bio tad, a i danas je jedan od najsigurnijih načina putovanja i divno je što vrijeme putovanja možete provesti korisno. Dok putujete vlakom vi možete raditi i svoj posao, možete otvoriti laptop i raditi kao na radnom mjestu. Možete i čitati knjigu, a to su izuzetni dragocjeni trenuci koje možete provesti kvalitetno za sebe, dok se netko drugi brine za vašu sigurnost. Konačno, i udobno je. Fino sjedite kao gospodin čovjek i možete malo sanjati i maštati kada prolazite kroz neke divne krajeve. To mi je uvijek bilo fascinantno i uistinu mi je to jedan od najdražih načina putovanja.

Danas djeluje gotovo nadrealno da netko tko je koju godinu prije proglašen najpopularnijom glumicom u državi poput Vas i netko tko je isto tako koju godinu prije dobio pulsku „Zlatnu arenu“ poput Vaše sestre, da bez puno pompe i senzacije putuje vlakom skupa sa svim ostalim običnim smrtnicima. Nekako se stiče utisak da danas čak i oni anonimni glumački statisti izbjegavaju vožnju vlakovima i miješanje s običnim narodom...

Ja to ne mogu vjerovati. Smatram da mi imamo jednu grešku u mentalitetu a to je da sve trendove krivo iščitavamo. Dakle, Helen Mirren putuje svaki dan na probe vlakom zato što je shvatila da za to vrijeme može pročitati jednu knjigu. Ako ona, oskarovka i filmska legenda, koja je ne samo po meni jedna od najboljih glumica na svijetu, putuje željeznicom, a mi ne želimo, to je onda samo provincializam u našim glavama. Zašto bi ona vozila auto i tako sebe ugrožavala, ako može lijepo sjediti u vlaku, čitati svoju knjigu i doći oplemenjena na posao? To je

trend vani, pa primijenimo ga onda i u Hrvatskoj. Da ne pričamo koliko je to bitno za ekologiju planete. Vlakom se voze ekološki osviješteni ljudi i to ne da nije sramota, nego je sramota biti „pokondirena tikva“.

Zahvaljujući poslu kojim se bavite, puno toga ste proputovali i izvan naših i regionalnih granica. Na nekima od tih putovanja vozili ste se i vlakovima koji na ovim prostorima još dugo vremena neće voziti. Možete li se prisjetiti nekog od tih putovanja koje Vas se posebno dojmilo?

Kada smo bili u Francuskoj onda smo namjerno ostavili auto i vlakom išli do Alpa. To mi je bilo nezaboravno. Bilo je tu malo i avanturizma, ali išli smo zato što vam se tu ništa ne može dogoditi, ne možete zalutati jer dođete uvijek tamo gdje ste

krenuli. Ne možemo sve u životu vidjeti, ali neke osnovne informacije o krajevima kroz koje prolazite ipak možete doznati. Ako ništa, barem sanjate kakav bi tu mogao biti život. To je jako nadahnjuće. Evo, sada sam na jednom festivalu zajedno s glavnom urednicom u kulturnom programu došla na ideju da napravimo dokumentarne priče o „Orient Expressu“. Bile bi to priče o povijesti gradova kroz koje je taj vlak prolazio. Voljela bih da se tu uključe i Hrvatske željeznice.

Sudjelovali ste i na jednoj modnoj reviji u vlaku...

Da, to je bilo jako, jako dirljivo i jako medijski popraćeno. Bila je to humanitarna priča koju je Matija Vuica zamislila i smatram da je bila čast učestvovati u tome. Bilo je nevjerojatno koliko su

ljudi prikupili sredstava. To je bilo čudesno; tu je bilo i političarki, i velikih međunarodnih zvijezda, i diplomatkinja... Sve smo nosile tu reviju jer smo znale da radimo pravu stvar i da taj novac ide za pravu stvar. I sve to uz pomoć Hrvatskih željeznica. Sve što se skupilo, otišlo je tamo gdje je i trebalo. Užitak je raditi nešto tako konkretno i da odmah vidite boljšak za ljude za koje ste to sve i radili.

Kao netko tko doslovno živi kazalište i sve u vezi s njim, kako gledate na činjenicu da i željeznica sa svoje strane već jedno duže vrijeme vrši svojevrsnu promociju kazališne umjetnosti, budući HŽ Putnički prijevoz gotovo redovno nudi popuste prilikom kupovine karata svima onima koji žele prisustvovati predstavama na „Maloj sceni“, „Zagrebačkom

kazalištu lutaka", „Festivalu glumca", „Festivalu izvedbenih umjetnosti i kazališta", „Teatru EXIT", „Hrvatskom narodnom kazalištu", „Histriionima"...?

Hrvatske željeznice su sastavni i neotuđiv dio hrvatskog bića. To je „žila kucavica" koja povezuje uistinu sve. Konačno, ljudi koji žive u Hrvatskoj i rade na tim željeznicama i žive od tih plaća. Dakle, čisti ekonomski smisao. Divno je da se bez obzira na krize podržava kultura i umjetnost jer kazalište je jedan bitni segment svega toga. Divno je i što su se sjetili da se daju popusti ili donacije za neke bitne kazališne festivale. Znam da se ne može pokriti baš sve, ali znam da Hrvatske željeznice uistinu podržavaju sve što mogu jer osjećaju tu povezanost s ljudima s kojima žive.

Da se sad još malo vratimo u sadašnjost. Nedavno ste bili predsjednica žirija na

međunarodnom kazališnom festivalu u Nišu. Pretpostavljam da ste ponosni na činjenicu da je Vaš umjetnički rad cijenjen i prepoznat i izvan naših granica... Na tome radim čitavu svoju karijeru. Da, normalno da sam ponosna. Uvijek se zahvaljujem; moj svaki dan počinje sa zahvalnošću Bogu zato što mi je dano zdravlje, snaga i mogućnost da radim. Snaga da prevladam problematiku koja se događa svima nama u našim životima i to da me publika prepozna kao dio scene. Naravno i kritika, jer u suprotnom ne bi bilo nagrada. Iako je događaj koji spominjete bio prije manje od mjesec dana, u međuvremenu sam još 2 puta bila u inozemstvu; jednom igrajući predstavu i jednom na festivalu gdje sam pozvana da govorim o svom iskustvu rada na serijama. Tako sam upoznala neke nove ljudе i dogovorila neke nove projekte. Dakle, divno je kada se čovjek kreće, jer ako stojimo samo

na jednom mjestu ništa se neće dogoditi.

Poštovana gđo Begović, hvala Vam još jednom što ste odvojili svoje vrijeme za ovaj razgovor i podijelili s nama neke trenutke i događaje iz Vašeg života. Želim Vam puno uspjeha u životu i karijeri, kao i da naš slijedeći tekst o Vama bude naslovljen: „Ravnateljica „HNK" provozala se vlakom"!

Hvala Vam lijepo! Što se tiče ove želje vezano uz ravnateljicu, moram priznati da mi je nevjerojatno divno što su neke uistinu moćne žene bile intendantice „HNK"-a i ja bih jako rado voljela surađivati s njima, ali prvenstveno kao glumica.

DAMIR DAMJANOVIĆ
pomočnik šefa kolodvora

DA SE NIKAD VIŠE NE PONOVI

RAZGOVARAO: Anto Iličić
FOTO: Nebojša Gojković

Molim da se predstavite našim čitateljima. Kažite nam nešto o vašem željezničkom putu.
Svoj željeznički put započeo sam 1989. kao prometnik vlakova u kolodvoru Tenjski Antunovac. Danas je to stajalište Antunovac na pruzi Vinkovci-Osijek. Od tada sam radio na raznim kolodvorima na području osječkog čvora, ali i na raznim radnim mjestima u upravi bivše Prometne sekcije Osijek. Danas radnim kao pomoćnik šefa kolodvora u Erdutu.

Sjećate li se najvažnijeg poticaja za vaše opredjeljenje za dolazak na željeznicu?

U trenutku opredjeljenja nisam imao u planu željeznički poziv. Netko je od rodbine dao prijedlog, svidio mi se i tako sam završio kao željezničar.

Svima nama željezničarima ti počeci su ostali u sjećanju. Što vi najviše pamtite iz tog vremena?
Iz tog vremena pamtim da je bilo više vlakova, više putnika i manje stresa, a danas je, nažalost, obrnuto.

Sudionik ste Domovinskog rata. Kad ste se uključili?

U Domovinski rat uključio sam se u prosincu 1991. godine.

Sudjelovali ste u obrani RH tijekom Domovinskog rata. Biste li podijelili neka iskustva iz ratnih dana?

Bila su to teška vremena, pogotovo u ovome dijelu Hrvatske, posebice za one koji su izgubili nekoga u Domovinskom ratu. U Domovinskom ratu izgubio sam dva ujaka, jedan je ekshumiran iz masovne grobnice, a za drugim se još uvijek traga.

Koja ste sve ratišta prošli kao branitelj i gdje Vam je bilo

najteže?

U periodu 1991.-1992. bio sam na liniji obrane Osijeka prema Baranji kao pripadnik 106. brigade HV-a, a u periodu 1995.-1996. na liniji obrane Osijeka na istočnoj strani grada (mjeseta Sarvaš i Tenja) kao pripadnik 106. brigade HV-a.

Kako gledate na medijski tretman branitelja? Jer, koliko god monstruozno zvučalo, oni kao da su im najzanimljiviji tek kad netko od njih počini samoubojstvo, nekakvo zlodjelo ili zločin.

Osobno, volio bih da se branitelji u medijima spominju samo kod obilježavanja obljetnica značajnih događaja iz Domovinskog rata.

Kako preskočiti te »kineske zidove» podignute u mnogim područjima javnoga života koji kriju pravu istinu o Domovinskom ratu?

Otkrivanje prave istine o Domovinskom ratu prepustio bih povjesničarima.

Branitelji su iz moralnog razloga društvena elita kako zbog osobne žrtve za sve nas, za drugoga, za narod, za državu. Nedvojbeno je da su za svoje ideale slobode branitelji bili spremni žrtvovati svoje zdravlje i dati svoj život. Kako gledate na medijski tretman branitelja?

Na branitelje treba gledati sa zahvalnošću i strahopštanjem, potrebno je omogućiti im pristup boljoj zdravstvenoj skrbi iz razloga što su bili spremni žrtvovati svoj život i svoje zdravlje za vlastitu domovinu. Smatram da istinski branitelji ne žele i ne trebaju ništa više od toga.

Svi se nadamo da se rat više nikada neće ponoviti. No, ako zatreba, biste li se opet odazvali dati svoj

doprinos Hrvatskoj?

Bih, opet bih se odazvao.

Znamo da su dragovoljci Domovinskog rata dragovoljno su stali o obranu Lijepe naše 1991. i 1992. prije međunarodnog priznavanja Hrvatske države. Nešto im je poslužilo kao poticaj. Što je razlog Vašeg uključenje, što je Vas potaklo?

Ono što me je potaknulo da se uključim u obranu Hrvatske jesu napadi na moj grad te na sela odakle su moji roditelji.

Kako su izgledali Vaši prvi ratni dani?

Prvih dana bilo je teško. Tek nakon desetak dana, nakon priključivanja Zboru narodne garde, zadužili smo oružje. Bila su to teška i kaotična vremena.

Što se najdublje urezalo u Vaša ratna sjećanja?

U moja ratna sjećanja urezao se privid normalnog života u Osijeku za vrijeme ratnih razaranja. Sve su komunalne službe i trgovine radile normalno. Nakon prestanka opće opasnosti, štete su sanirane i život se vraćao u normalu.

Koja ste sve ratišta prošli?

Svo vrijeme provedeno u borbenom sektoru bio sam na području obrane Osijeka. U lipnju 1992., ponuđen mi je odlazak na ratište u Bosansku Posavinu, a kako me je čekalo radno mjesto, vratio sam se na željeznicu.

Rat je strahota. Što je Vas najviše potreslo?

Osobno, najviše me pogodilo kada je okupirano selo moje majke, Antin, koje se nalazi između Vinkovaca i Osijeka. Za to selo vežu me lijepa sjećanja na ljeto provedena ondje,

ŽELJEZNIČARI SU STVARALI LIJEPU NAŠU

prije Domovinskog rata.

Divimo se i podržavamo braniteljsko jedinstvo. Kakvi su Vaši odnosi s ljudima s kojima ste bili u ratu, jesu li se stvorile neke posebne veze sa suborcima, jesu li te veze drugačije od onih prijateljstava prije rata?

U postrojbi je bilo nekoliko željezničara i naravno da su između nas bile posebne veze. Nekoliko puta smo se okupili i nakon rata na zajedničkom druženju.

Naša djeca ne znaju nabrojiti ni pet heroja Domovinskog rata. Zašto je to tako?

Ne osuđujem djecu zbog toga. Onaj tko želi znati tko su heroji Domovinskog rata, taj će to i saznati. Želim reći da ne treba siliti

djecu da moraju znati tko su heroji Domovinskog rata. Ni ja nisam volio kada su me kao dijete tjerali da učim sekretare SKOJ-a.

Vukovar je mjesto na čiji spomen nijedan Hrvat ne ostaje ravnodušan. Mjesto velike kalvarije hrvatskog naroda, koje je 1991. godine naprasno prestalo živjeti. Što spomen Vukovara u vama budi?

Spomen Vukovara u meni budi žal za sve ljude koji su, u vrijeme kalvarije, boravili u Vukovaru. Bili to branitelji ili civilni, svima je bilo podjednako teško.

Branitelji su opterećeni svojim problemima i većinu toga drže zaključano duboko u sebi. Jesu li i na tom planu prepušteni samima

sebi?

Nisu prepušteni sami sebi, samo ih treba poticati da se pravovremeno obrate za pomoć.

Nakon rata vratili ste se odmah na željeznicu ili ...?

Odmah sam se vratio na radno mjesto prometnika vlakova.

Je li bilo teško uključiti se i živjeti običan život?

Nije bilo teško.

Razmišljate li o mirovini?

Još ne.

Poruka za kraj ovog razgovora?

Spomenimo se prošlosti, živimo u sadašnjosti, ali okrenuti prema budućnosti.

MILE MUJAN - EKSER

Šef kolodvora Drniš

Svaki razgovor u kojem vam predstavljamo jednog kolegu željezničara uvijek nam je zadovoljstvo, a ovome se veselimo osobito jer znamo da će nas dočekati širok osmijeh i glas za koji bi, da ga ne znate bolje, rekli da može ulijevati strah u kosti. Stižemo u kolodvor Drniš i naravno da se nismo prevarili. Širok osmijeh i jak stisak ruke su zaštitni znak našeg sugovornika Mile Mujana zvanog - Ekser, kaže da mu je to „umjetničko ime“. Povijest nadimka uz zagonetan osmijeh ne otkriva. Kao i svaki put kada razgovaramo s Ijudima kojiima je željeznica upisana u DNK slutimo da ćemo u ovom razgovoru dobiti svojevrstan uvid u povijest željeznice i zanimljive priče kako je „to nekada bilo“.

Mile Mujan, sin željezničara, rođen je 29. prosinca 1962. godine u Drnišu, oženjen je i otac četvero djece. Upisao je nedavno u svoj radni staž 30 godina kao šef kolodvora Drniš. Uistinu impozantna brojka godina na jednom radnom mjestu. Dodaje da ima 43 godine radnog staža i ni dana bolovanja. No krenimo redom...

ŠEF KOJEGA ĆE BITI TEŠKO ZAMIJENITI

PIŠE: Sandra Rašetina

FOTO: Ivica Stojak

Kada je i kako započela vaš karijera na željeznicu i zašto baš željezница? Željezница je tradicija u našoj obitelji pa smo tako i brat i ja krenuli očevim stopama. Nakon završene osnovne škole u Drnišu i dva razreda opće srednje u Drnišu 80-te godine odlazim u željezničku školu u Zagrebu, takozvani „ŽOC“, Željeznički obrazovni centar. Autorizaciju polazem u kolodvoru Labin Dalmatinski 5. srpnja 1982. godine i tako je počeo moj život željezničara.

U svojoj dugoj karijeri prošli ste, vjerujemo, puno kolodvora?

Da puno! - uz smijeh odgovara - jedino na cijeloj ovoj dionici nisam radio u tri kolodvora a to su Split, Kaštel Sućurac i Kaštel Stari, sve ostale sam prošao. Najviše o željeznicu sam naučio u Perkoviću jer tada je obim posla bio neusporediv s današnjim i tu se moglo puno toga naučiti. Nekad bi se desilo da bih u hodu nešto uspio pojesti a pauza za kavu je bila rijedak događaj. Ali bila su to neka druga vremena i drugačiji procesi rada ali i ljudi i nekako mi se čini ta kolegijalnost je bila više izražena više smo bili prijatelji nego samo kolege. A koliko sam uživao raditi u Perkoviću, e podjednako sam venuo u

tadašnjoj ukrižnici Brdašce, koje smo onda zvali „kpđ“ - nigdje nikoga, kao na karauli - smije se.

I kako je došlo do toga da dođete za šefa u Drniš iz Solina gdje ste tada radili?

Ma nisam ja ni u snu mislio da će raditi u Drnišu i da će biti baš šef. Tad sam imao samo 29 godina, drugačije se onda dolazilo raditi „bliže kući“ a kamoli postajalo šef kolodvora, ali tadašnji šef, ono što je danas Voditelj regije me je zapazio u kolodvoru Solin dok sam tamo bio prometnik i kada se ukazalo slobodno radno mjesto za prometnika u Drnišu ponudio mi je isto. Moja tadašnja djevojka a danas supruga Željka je isto radila u Solinu kao blagajnica pa sam mu rekao da moram malo popričati s njom o svemu prije nego pristanem. Rekao mi je da ima slobodno mjesto i za nju i tako smo pristali. No za par sati me ponovno nazvao i rekao da idem u Drniš ali ne kao prometnik nego kao šef kolodvora. Ostao sam šokiran, tek sam bio par godina „pod kapom“ ali ipak sam pristao.

Kako je bilo doći za šefa kolodvora u to vrijeme? Pričamo o 91.-oj kada se za dva - tri mjeseca već odigrala tzv. „balvan revolucija“?

Bilo je u najmanju ruku izazovno. Situacija koju sam zatekao je bila, da najblaže kažem, napeta. Naime, od 6 prometnika samo je jedan bio hrvatske nacionalnosti a ostalih pet kojima je ponuđen premještaj u Unešić ili Koprno su isti odbili i redom svi otišli na bolovanje. Slijedom takve situacije mladi kadar prometnika je došao u kolodvor Drniš sa mnom na čelu kao šefom. Kao mladom šefu tada mi je puno pomogao pokojni Mate Višić savjetima. Uputio me u sam posao šefa, ali moram reći i da mi je bivši šef kolodvora Drniš Vlade

Koluvija ponudio pomoć za šta god mi treba da se javim, da mi stoji na usluzi.

Sudionik ste Domovinskog rata? Sto vas je potaklo?

Potječem iz obitelji domoljuba počevši od mog djeda pa oca a obilježio nas je i gubitak strica koji je ubijen od strane partizana sa samo 21 godinom, a za čiji grob ni do današnjih dana ne znamo. Moj se je brat već par mjeseci prije priključio zboru narodne garde a ja sam se uključio 1. listopada 1991., nakon pada Drniša. Nije se tu imalo što puno razmišljati. Protjerani smo iz vlastitih domova. Napravili smo što je trebalo biti napravljeno. Na poziv tadašnjeg direktora ponovno sam se par mjeseci vratio na željeznicu ali sam se opet vratio na bojište sve do kraja do iza „Oluje“ kao dio prvo 113 gardijske brigade, a onda 142 Drniške brigade. Demobiliziran sam 31. kolovoza 1995. godine. To je bilo tako tada, takvo vrijeme. Sad treba gledati i raditi za bolje sutra.

Nastavljamo razgovor baš o tom radu za bolje sutra, kako kaže - svi moji radnici sudjeluju u uređenju kolodvora kako unutrašnjosti tako i eksterijera sve se dogovaraju sa mnom a i ja napravim što nije u opisu mog posla, pokosim, očistimo magazine i sl.. Treba sve dogovorom - kaže. -Time se vodim i kada nadređeni imaju možda nekakve prigovore konstruktivnim razgovorom, tako se odnosim i prema svojim radnicima. Radim kako i živim, uvijek gledam da je pošteno prema svakome koliko god mogu jer nisam uvijek u mogućnosti ispuniti svačiji zahtjev ali uvijek napravim što više mogu za radnika. Vremena su teška, ljudi su nezadovoljni - nadodaje - i s razlogom. Puno se toga promijenilo, ljudi su frustrirani cijelom situacijom. U moje vrijeme su se recimo propisi mijenjali jednom u deset godina a sad svako dva mjeseca. Ljudi nekad više ne znaju koja ispravka ili nadopuna je više na snazi, ali posao mi ne stvar stres jer toliko staža imam i toliko

situacija sam prošao da me više rijetko što može iznenaditi. Najviše volim kad mi ljudi otvoreno kažu što misle, mrzim pričanje iza leđa i onda se sve može riješiti. Iako mislim da bi šefovi kolodvora trebali imati više autonomije u odlučivanju jer evo boli me kada toliko prekovremenih se skupi a ja nemam mogućnost da im se ti sati i plate na kraju mjeseca, kao što nemam mogućnost da nagradim radnika koji je to zaslužio. Treba u mlade kadrove ulagati, ja se ne mislim više doškolovati, moje vrijeme je prošlo. Ne treba žaliti za propuštenim prilikama ali mlađim ljudima se treba pružiti prilika za napredovanje što je danas na željeznici uistinu rijedak slučaj.

Malo se odmičemo od teme željeznice, zanima nas kako provodi slobodno vrijeme i koji su mu hobiji.

Balote! - kaže glasno s osmijehom. Nismo ni očekivali drugačiji odgovor! To volim, to me opušta. Biti s ljudima „bacit na balote“ popričat, a volim i boraviti na pašnjaku, iskreno. To

je odmor za dušu. Stariji sin Ivan se bavi stočarstvom pa mu svi, koliko možemo, pomažemo jer puno je posla s 300 ovaca i 15 krava.

Ali, napiši - kaže, uz glasan smijeh - da mi je desna ruka u svemu moja supruga Željka. Ništa bez nje. Ona vodi računa o svima i svemu... Naravno, napisali smo - ipak, žena drži tri kantuna kuće, kako se kaže. Jako je ponosan na svoju kćer Miu. Mia je izvrsna studentica Ekonomije u Zagrebu, a mlađi sin Ante ga - kaže - drži u „formi“, jer kao 12-godišnjak je neumoran.

Privodimo polako druženje s Milom Mujanom kraj. Telefon je zazvonio tijekom razgovora bezbroj puta, prestali smo brojati, ali njegov odgovor je uvijek bio isti „ne, ne smetaš - reci što ti treba“...

Redovito naše razgovore završavamo s pitanjem „imate li kakvu poruku za kraj“?

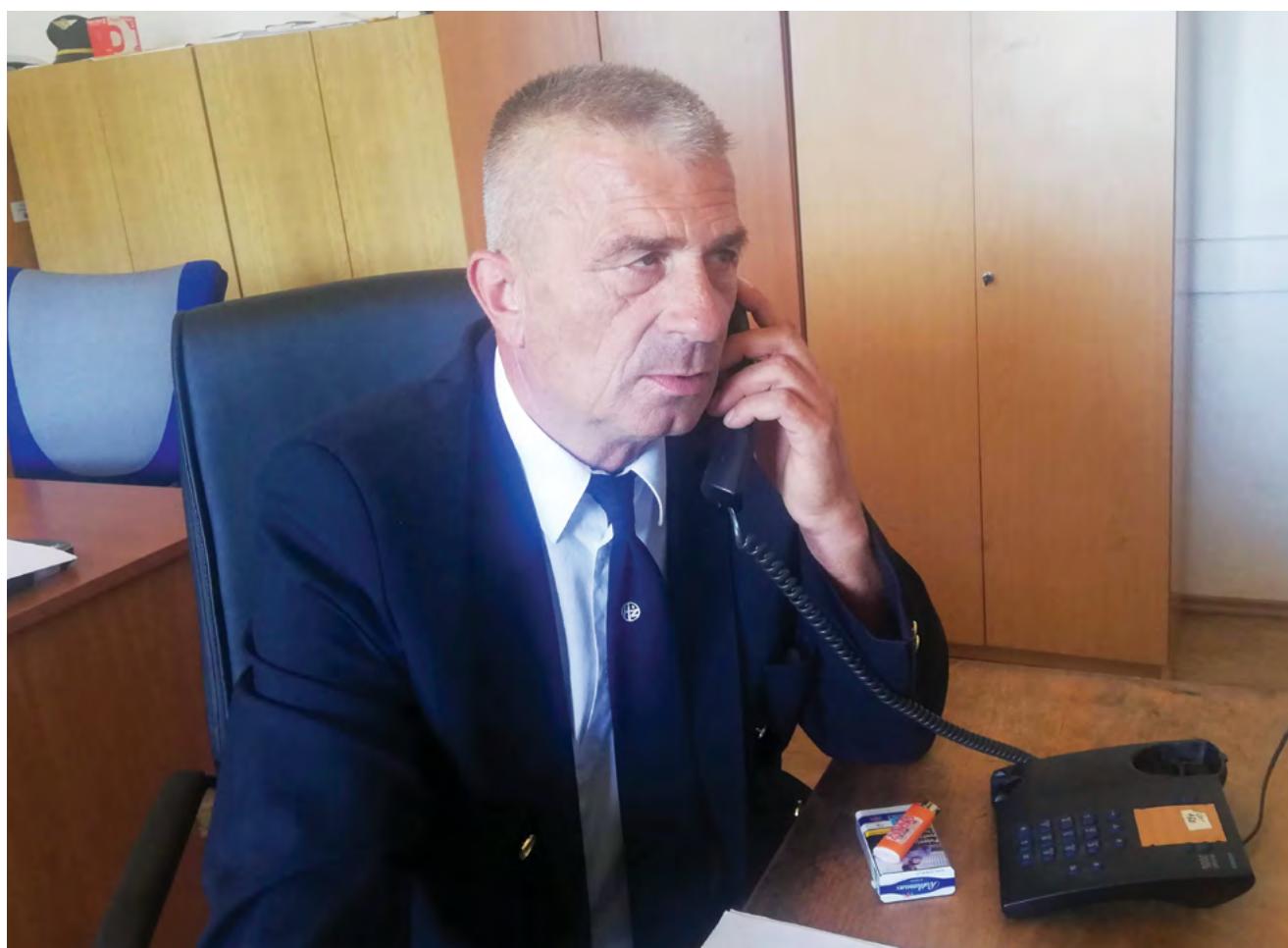
Ma, nemam sad neku veliku poruku - kaže skromno - jednostavno živite pošteno, radite pošteno. Možda na željeznici nije kao nekad kada je to imalo svoju „težinu“, i vrijednost pa si

mogao obući željezničku košulju i na derneku birat curu koju si poželio (ha, ha, ha...), ali državni je posao, plaća je takva kakva je, bilo bi dobro da je veća, ali uz još neki posao sa strane može se živit pristojno jer, eto, kad ste sreli bogatog željezničara - nikad, ali nije sve u novcu. Ono što najviše vrijedi ionako se ne može kupiti novcem, a to je zdravlje, mir i skladna obitelj.

Još jedan čvrst stisak ruke, veseli osmijeh i opraštamo se od Mile Mujana i želimo mu uspješno i mirno ovo vrijeme do itekako zasluzene mirovine i krećemo dalje po nove priče ljudi sa željeznicom upisanom u DNK koji će nas ostaviti ovako oduševljenima. Na rastanku pokušavamo još jednom.

I Mile, zašto „Ekser“?

Aaa, nećete znati - kaže uz gromoglasan smijeh koji će odzvanjati kolodvorom Drniš još dugo nakon što Mile bude uživao u mirovini, uz balote.

DOKTOROVA POSLJEDNJA OPERACIJA

PIŠE: Nebojša Gojković
FOTO: Nebojša Gojković

Nakon kraće ljetne stanke priča vezana uz poboljšanje radnih uvjeta u Regiji Istok ide dalje. Što bi rekao jedan naš lokalni zabavljač: „Opet smo malo premještali“. Ovaj put riječ je o uređenju prostorije za odmor našoj kolegici i kolegama u kolodvoru Cabuna. Predmetna prostorija u stvari je bivša kancelarija šefa kolodvora koja je zadnjih 10-ak godina služila kao neka vrsta reciklažnog dvorišta, točnije u nju je odlagan sav onaj dotrajali inventar i ostalo smeće koje se kroz to vrijeme nakupljalo. Osim toga, prostorija je uslijed dugogodišnje nebrige bila toliko ruinirana da su se njome zadnjih godina uglavnom „služili“ sitni glodavci. Nešto od toga možete vidjeti i na fotografijsama objavljenim na

našoj fb stranici, iako one ne mogu u potpunosti „dočarati“ pravi stupanj dotrajalosti. U to se osobno uvjerio i majstor koji je bio zadužen za njen uređenje, a koji je nakon prvotnog šoka umalo odustao od te „avanture“. Kada već spomenusmo majstora, za jedan takav pothvat nismo htjeli „eksperimentirati“, već smo išli „na sigurno“. Tako je neposredni izvođač radova bio nitko drugi već Njegovo veličanstvo primarijus doktor Branko pl. Mazur, eminentni svjetski stručnjak iz područja primijenjene ginekologije i bez sumnje najbolji takav kojeg je ova zemlja imala. O njegovu znanju i vještinama već godinama svjedoče mnogobrojne zahvalne pacijentice. U slobodno vrijeme

dr. Branko iz čistog hobija i ljubavi bavi se zidarskim i soboslikarskim radovima. Mogli bismo mirne duše napisati da je i u tome najbolji, ali kako navodno negdje u Čepinu postoji jedan njegov kolega „po fangli“ koji je u stanju s jednom kantom „Jupola“ okrečiti čitav „Eiffelov toranj“, reći ćemo tek da je dr. Branko jedan od najboljih. Prije nego što je krajem prošlog i početkom ovog mjeseca prionuo poslu, trebalo je očistiti prostoriju od sveg onog spomenutog smeća. Taj dio posla odradili su kolegica i kolege iz Cabune koji su se nekoliko dana ranije skupili i napravili akciju čišćenja. Samo dovođenje prostorije u upotrebljivo stanje iziskivalo je od dr. Branka da upotrijebi svoje umijeće i dugogodišnje

stečeno iskustvo. Ipak, imajući u vidu da je svojevremeno uspio u isto vrijeme raditi kao skretničar u jednom, a okrečiti prometni ured u drugom kolodvoru, nije bilo sumnje da će uspješno odraditi i ovaj zadatak. Za onaj završni „glanc“ prostorije bio je zadužen naš „domaćin“ iz Cabune, prometnik vlakova Dubravko Kolaković. Od prostorije u kojoj bi u nekim razvijenijim državama bilo zabranjeno držati i kućne ljubimce, napravljena je jedna lijepa, funkcionalna prostorija u kojoj se može boraviti, objedovati, odmarati i sve ostalo što naše kolege običavaju činiti u vrijeme predviđene stanke. Dio navedenog možete vidjeti u priloženoj fotografiji. Ovdje posebno treba naglasiti kako je najzaslužniji što je do ovog uređenja uopće došlo naš regionalni voditelj gosp. Ivan Medved, a koji je bez puno bespotrebnih filozofiranja na koja smo još do početka ove godine bili naviknuli, prepoznao probleme i potrebe naše kolegice i kolega u Cabuni i odobrio da im se predmetna prostorija da na uporabu. Jednu manju ulogu u svemu ovome imao je i SINDIKAT PROMETNIKA VLAKOVA HRVATSKE (Podružnica Našice), koji je u cijelosti osigurao materijal potreban za izvođenje radova, novi venecijaner za prozor u predmetnoj prostoriji, te linoleum kako za pod ove prostorije, tako i za dio onog u prometnom uredu. Naravno, veliko HVALA i naklon zasluženo idu dr. Branku koji je radove za koje bi u nekoj drugoj situaciji mogao uzeti lijepi novac, odradio potpuno besplatno. Ovo je vjerojatno posljednja njegova „operacija“ na željeznici, budući da će nakon više od 4 decenije

provedene na njoj, uskoro otići u zasluženu mirovinu. Ne treba očekivati da će se itko od predstavnika poslodavca sjetiti da se tom prilikom zahvali ne samo njemu, već i drugom našem kolegi Vladimиру Malčiću, a koji isto tako odlazi u mirovinu, za sve ono dobro što su uradili (a nisu morali) za svoju tvrtku i kolege koje u njoj rade. Sjetit će se zato oni koji trebaju, ali o tome ćemo reći nešto više kad za to dođe

vrijeme. U svijetu najavljenog Brankovog odlaska, treba reći kako nama koji ostajemo ova činjenica ne ostavlja puno prostora za optimizam, jer kada nam jednom ode doktor, obilazit će nas samo „sestre“. Da parafraziram Srećka Šoča iz filma „Tesna koža“: „A vi znate njihovo poštenje...“

DJEVOJKA U VLAKU

PIŠE: Nebojša Gojković
FOTO: Internet

“Djevojka u vlaku... savršeno je napisan i pri povjedački genijalno zamišljen roman.”

THE WASHINGTON POST

DJEVOJKA UVLAKU

VI NE ZNATE TKO JE ONA.
ALI ONA ZNA SVE O VAMA.

PAULA HAWKINS

SVJETSKI BESTSELER BROJ 1 U 2015.

Nakon što smo Vam u prvom izdanju našeg serijala „ŽELJEZNIČKA ČITAONICA“ predstavili djelo domaćeg autora, red je za predstavljanje i jednog od djela stranih autora. U ovom dijelu serijala bazirat ćemo se uglavnom na ona književna ostvarenja koja su stekla međunarodnu slavu, te su globalno poznata i priznata kako od strane struke, tako i mnogobrojnih ljubitelja ove vrste umjetničkog izričaja. Kao prvi u nizu, predstavit ćemo Vam roman „Djevojka u vlaku“, psihološki triler britanske autorice Paule Hawkins. Roman se bavi temama obiteljskog nasilja, te zlouporabama droge i alkohola. U naš serijal uvrstili smo ga iz razloga što njegov kompletan sadržaj, počevši od uvoda, preko nevjerojatnog zapleta pa do konačnog i posve neočekivanog finala i razrješenja, a zbog kojeg je ovaj roman i postao svjetski bestseller, započinje u jednom vlaku. I to ne bilo kojem, već onom prvom jutarnjem, u nas poznatom kao „radničkom“ ili „krmeljašu“, svojevrsnom simbolu radničke klase i ostalih nesretnika, svih onih sitnih i nebitnih, marginalaca s dna društvene hijerarhijske ljestvice, gubitnika svih tranzicija, strukturnih reformi, pretvorbi i ostalih kapitalističkih izmišljotina, svih onih, što bi pokojni Duško Trifunović rekao: „Po kojima se ništa neće zvati“. Svako jutro, neispavani i umorni, oni se uredno ukrcavaju na vlak koji ih iz njihove provincije ili periferije vozi u gradsko središte gdje su našli neki

od onih poslova na koje građanska elita gleda s gnušanjem i prezicom, odbijajući i samu pomisao da bi njihove plemenite i u „Nivein“ balzam debelo namočene ruke radile nešto slično. Kako vlak na svome putu do središta grada prolazi i kroz neke od onih kvartova za koje se zna reći „da bi se i Bog kada bi riješio skučiti se, skučio ovđje“, tako svi oni pobrojani nesretnici imaju priliku vidjeti kako to izgleda kada ti život dodijeli neke malo bolje „karte“. I onda, htjeli ne htjeli, pritisnuti mnogobrojnim vlastitim problemima i ispraznim životima, neki od njih počinju zamišljati kako bi im taj i takav život izgledao da su kojim slučajem oni na mjestu onih sretnika koje svakodnevno vidaju u njihovim „silikonskim dolinama“, urbanim vilama i ostalim nastambama iz bajki i snova, kojih se ni sam Lovro Kuščević ne bi postidio. Taman kada nakon idućih 8, 10 ili 12 sati odrade svoju „šihtu“ i već zaborave na to koliko su (pre)daleko od života za kojim žude, onaj isti vlak vozi ih natrag, opet istim putem i opet uz iste prizore koji ih iznova podsjećaju na sve ono što sami nikada neće imati. Jedna od tipičnih pripadnica ove društvene supkulture jeste i Rachel, naša glavna (anti)junakinja kojoj je vožnja vlakom još jedina dobra stvar koja joj je ostala nakon svih njenih životnih gubitaka. Kao što je zadnjih nekoliko godina tim vlakom putovala na posao, isto tako njime putuje i mjesec dana nakon što je bez tog posla ostala. Osim što uživa u samoj vožnji, razlog zbog kojeg putuje je i to da Cathy, svojoj poznanici s fakulteta koja ju je primila da s njom dijeli sobu, ne bi morala priznati još jedan od svojih mnogobrojnih poraza. Naime, prije nego je ostala bez posla, Rachel je ostala i bez muža, zbog vlastite neplodnosti nije se mogla ostvariti kao majka, a kao posljedica svega navedenog u međuvremenu je postala i kronična alkoholičarka. Najljepši dio dana sada joj predstavlja prolazak vlaka kroz one „egzotične“ kvartove i zamišljanje života kakav sama nije mogla imati. Na jednom dijelu tog putovanja ta se ljepota za nju nakratko gubi, jer u jednoj od tih kuća do prije 4 godine živjela je i ona. Sada tamo živi njen bivši muž sa svojom novom ženom Annom i njihovim djetetom. Ipak, postoji i jedna druga kuća, a koja ju uvijek iznova oraspoloži.

U njoj živi jedan mlađi par na koji se Rachel posebno fokusirala, toliko da im je čak nadjenula i imena; Jess i Jason. Oni su za nju ideal savršenog para i sve ono što su trebali biti ona i bivši muž da je kojim slučajem život krenuo putem koji je planirala. Zaplet ove priče počinje onog trenutka kada vozeći se vlakom, Rachel u dvorištu svog omiljenog para vidi događaj koji će joj potpuno promijeniti percepciju na njihov život i savršenstvo njihove veze (Jess izmjenjuje „jezične vještine“ s nepoznatim muškarcom). Nedugo nakon toga, saznaje da je samo dan nakon događaja kojem je svjedočila, djevojka koju je ona zvala Jess, a u stvari se zove Megan, misteriozno nestala. Uvjerena kako je ono što je vidjela iz vlaka u stvari i „ključ“ za rješenje Meganinog nestanka, a ionako imajući vremena na pretek, sama pokreće vlastitu istragu. Sve ono što će uslijediti nakon toga, čini sadržaj ovog romana potpuno drukčijim od većine klišeiziranih romana u kojima već nakon nekoliko pročitanih strana možete s velikom sigurnošću zaključiti kakav će im biti završetak. Treba reći kako je čitava priča napisana iz pozicije 3 žene, odnosno već spomenutih Rachel, Megan i Anne. Njihovi su životi na više načina isprepleteni, a vežu ih i gotovo identične osobne karakteristike u kojima se posebno ističu narcisoidnost, beskrupuloznost, te potpuni nedostatak samokritike i prihvaćanja vlastite odgovornosti za sve ono loše što im se u životu dešava. Posebno je zanimljiv taj način na koji su prikazana sva 3 ženska lika oko kojih se vrti čitava priča, s naglaskom na onu glavnu, odnosno Rachel. Za razliku od većine romana u kojima su glavne junakinje sve odreda društveno odgovorne, moralno čiste i fizički toliko savršene da prosječni čitalac stiče utisak kako su iste lišene i osnovnih fizioloških potreba, odnosno da ih je priroda „oslobodila“ čak i posve akcidentnih pražnjenja donjeg dijela digestivnog trakta, ova glavna junakinja sušta je suprotnost tim i takvim stereotipima. Teško je uopće u književnosti pronaći glavni ženski lik, pa čak i muški, a da je po svojim životnim stavovima i moralnim uzusima usporediv s ovim. Da bismo Vam na što jednostavniji način dočarali ovu po

svemu jedinstvenu ljudsku pojavu, poslužit ćemo se primjerom iz filmske umjetnosti. Njen životni stil, (bez) vrijednosti koje promiče, te posebno način na koji sprovodi svoju istragu, u velikoj mjeri mogli bi se pronaći kod američkog redatelja i producenta Dona Siegela, odnosno glavnog junaka njegova filmskog serijala „Prljavi Harry“. Razlika je samo u tome što onaj njegov inspektor Callahan kao glavni „adut“ svih istraga koje vodi koristi svoj „Smith i Wesson“ - model „Magnum 44“, dok naša „prljava“ Rachel svoju istragu vodi gotovo na identičan način, samo što ona nema mogućnost korištenja takvog „aduta“. Naravno, sve to u posve alkoholiziranom stanju. Kada bi kojim slučajem posjedovala spomenuti „Magnum“ i još k tome inspektorsku značku, za pretpostaviti je da bi onaj Siegelov Harry naspram nje bio tek obična „krpa od nafte“. „Djevojka u vlaku“ roman je prvijenac književnice Paule Hawkins i svojevrsni „Sveti Gral“ velike većine entuzijasta i naivaca koji se pokušavaju baviti pisanom riječi i koji tek ulaze u svijet književnosti „skromno“ se nadajući da će u tom svijetu ostati i opstat, odnosno da će od pisanja živjeti i osigurati si egzistenciju. Preveden je na većinu svjetskih jezika i prodan u višemiljunsкоj nakladi, donoseći tako autorici ne samo materijalnu sigurnost, već i posluživši joj kao „odskočna daska“ te najbolja moguća reklama za sve ono što će kasnije objaviti. Roman je doživio i svoju holivudsку ekranizaciju u vidu istoimenog filmskog hita u režiji Tate Taylor i glumačke ekipe koju čine Emily Blunt, Haley Bennett i Rebecca Ferguson. Vrijeme potrebno da bi se roman pročitao iznosi između 4 i 14 sati (ovisno jeste li u djetinjstvu stripove čitali ili samo gledali slike), a isti se može naći u većini naših knjižara kao i putem Internet prodaje. Najniža cijena po kojoj se isti može kupiti otprilike je kao cijena 2 kutije najjeftinijih cigareta. Roman se posebno preporučuje pušačima, kako zbog nesumnjive književne vrijednosti, tako i zbog toga što je papir upotrijebljen za njegovo tiskanje iznimno kvalitetan i pogodan za „motanje“, a imajući u vidu broj od 330 stranica (što je 165 listova), kupnja istog za ovu društvenu skupinu predstavlja izvrsnu investiciju.

DNEVNIK JEDNOG STROJOVOĐE

Mario Pranjković, strojovoda

RAZGOVARAO: Dinko Alilović

FOTO: Dražen Bota

Kratko o sebi.

Zovem se Mario Pranjković rođen sam 1975 godine u Vinkovcima, suprug i otac dvije prekrasne kćeri, sa svojih osam godina dobio sam svoj prvi foto aparat na poklon od roditelja „Smenu 8“ a sa svojih 10 godina sam znao što želim biti u životu a to je strojovoda međutim ljubav prema fotografiji nije nestala. Nakon srednjoškolskog obrazovanja u Željezničkoj Tehničkoj Školi u Zagrebu zapošljavam se na Remontu i održavanju pruga kao vozač motornih pružnih vozila i rukovatelj teške pružne mehanizacije gdje sam se zadржао punih 11 godina. Nakon toga napokon odlazim i zapošljavam se kao strojovoda u Vuči Vlakova Vinkovci od 2006. godine a danas u HŽ Cargu.

Kažu da je Mario Pranjković

zaljubljenik u fotografiranje.

Pretjerivanje ili ...?

Kao što sam već rekao da sam u 8 godini života dobio sam svoj prvi fotoaparat i od tada uvijek imam neki fotoaparat danas je to doduše malo bolji mobitel a u zadnje vrijeme se dosta bavim video snimanjem i produkcijom video reportaža. Tako je krenula moja ljubav prema fotografiji i mogu reći da sam doista zaljubljenik u fotografiju, volim fotkati razne manifestacije, događaje, obiteljska okupljanja a kad nema ništa od toga prirodni ambijent je uvijek zanimljiv ovisno o godišnjim dobima.

Čini se nemogućim iz upravljačnice napraviti zanimljive fotografije jer treba

zabilježiti ljepotu trenutka. Vi ste uspjeli?

Ima jedna anegdota kad sam dobio prvi fotoaparat otac me je upoznao kako rukovati s njim i pošto se tada radilo o 35 mm filmovima analognim fotoaparatima uvukao sam svoj prvi film i krenuo fotkati Imao sam svoj aparat i bio sam nestrpljiv. Nakon potrošenih snimaka 36-38 ovisno kako ste uvukli negativ u fotoaparat otvorio sam fotoaparat i izvadio film te razvukao negativ da vidim što sam fotografirao. Međutim, kako je došlo svjetlo, mojih fotografija nije bilo. Pitam oca kako je moguće da ih nema, a fotografirao sam. Otac mi je rekao da sam film morao odnijeti u tamnu komoru da se razvije, a kako ja to nisam učinio, mojih

fotografija više nije bilo. Onda sam se počeo više zanimati za fotografiranje, a taj aparat čuvam za uspomenu na prve dane u fotografiranju.

Dočaravaju li vaše fotografije samo taj svijet strojovode i taj pogled iz upravljačnice?

Da moje fotografije dočaravaju moj svijet dok sam u upravljačnici vučnog vozila i pogled prema van kroz vjetrobransko staklo. Mnogi nemaju predodžbu kako to izgleda iz upravljačnice jednog strojovode, kako bih ja rekao, "moj svijet". Uvijek u vožnji nađeš neki zanimljiv kadar, ali ovdje je bila tema pogled iz upravljačnice vučnog vozila prema van, ne ništa sa strane, nego ispred sebe i kao takve jako su dobro prošle kod publike, vrlo su interesantne.

Nedavno ste otvorili prvu samostalnu izložbu fotografija "Dnevnik jednog strojovode". Kako je do nje došlo?

Da, nedavno je bila moja prva izložba u Galeriji fotografija Meraja Vinkovci a do nje je došlo jer sam se prije nekih skoro 3 godine učlanio u Foto klub Vinkovci. Sadašnji predsjednik Foto Kluba Dražen Bota došao je na ideju da napravimo izložbu jer su ga zaintegrirale moje fotografije iz upravljačnice vučnog vozila. Zadao je temu i okvire kojih se trebam držati i ja sam počeo fotografirati na

raznim vučnim vozilima u različita doba dana tako da ima jutarnjih, večernjih i noćnih fotografija u kolodvorima i na otvorenoj pruzi. Izložba je trebala biti ranije prošle godine ali zbog Covida je odgođena i ove godine, kad su dozvolile epidemiološke mjere, krenuli smo u realizaciju izložbe.

Koliko znamo izložbu čini 19 fotografija. Dovoljno za priču o pogledu iz upravljačnice?

Da. Izložbu čini 19 fotografije bilo ih je više koje su ušle u uži krug ali na kraju se mentor odlučio za 19 fotografija koje stanu u Meraji u apsidi jer je to manji dio prostora gdje mi mladi autori izlažemo svoje fotografije što ne znači da sadašnju kolekciju fotografija neću širiti na veći broj ovisno o zainteresiranosti drugih za izlaganje ovakve izložbe. Mislim da je dovoljno za pogled iz upravljačnice jer svi koji se voze u vlaku imaju priliku vidjeti i fotkati bočno ali ovo je sasvim drugačiji pogled.

Planovi?

Sigurno ću pokušati trenutnu izložbu proširiti, zasigurno nije zadnja izložba ako dragi Bog da zdravlja. Ako ne prije, onda zasigurno pri odlasku u mirovinu, mislim napraviti novu izložbu sa željezničkom temom ali i drugih tema.

FOTO: Mario Pranjković

SRCE Visual Art © Goran Skrlec

'KO TO MORE PLATIT'

u skretanje by nenad katanich

FOTO: Nebojša Gojković

PRIČALO SE
DA NIJE BIO
PROBLEM
NITI SAKRITI
NEKE SITNE
NEPODOPŠTINE,
PA I ONE
KRUPNIJE IAKO
SU PROPISI BILI
PUNO KRUĆI.

Vilibard Stambulović će još uvijek čekao što će biti s njegovim radnim mjestom. Da bi otklonio depresiju, bavio se osim poslom, naravno, i dodatnim sadržajima vezanim a željeznicu. Razlog je bio jednostavan - volio je željeznicu srcem i dušom. Možemo reći - živio je za željeznicu. A ipak je potencijalni višak, ali to je druga priča. Dakle, neka od drugih aktivnosti bila mu je i organiziranje željezničkih penzića. Najviše bi volio da mu u tome pomaže Walter, ali on nije bio previše zainteresiran za to. On je vodio računa o svojoj unučici koja je bila cijeli njegov svijet. Nije mu se dalo slušati stare željezničke priče jer ih je i sam imao puno. A neke bi etape svog željezničkog života najradije zaboravio. Liječnik mu je rekao da se ne smije sekirati, a i umjeren je u piću što je nespojivo s tim tulumima. Ma koliko ga Vilibard zvani Vili nagovarao, on bi nevoljko pristao, tek toliko da ne odbije prijatelja, kojeg je jako cijenio kao radišnog i poštenog.

Priče su bile uobičajene. Penzići bi uzimali riječ i s malo više alkohola, bivali su sve razgovorljiviji pa i malo u pričama „nakićeniji“. Vilibard je promatrao starce sa sjetom. Prometnici Nikola i Irena kuhali su kave koje su uglavnom sami pili. Skretničar Bartol je malo bacio kobasi i špeka na kotlovinu i tulum je tekao.

Već podosta ohrabreni penzići, počeli su zadirkivati Bartola, Nikolu i Irenu da i oni malo popiju. Pa zna se da su željezničari oduvijek malo popili. Pa i Dudek, Andrija Katalenić, kada je pri Srednjakima bio na željezničici je potegnuo „čaja kod Kikija“. Samo se „trebalo prometniku zmaknuti jer je prometnik hudi“. Pričalo seda nije bio problem niti sakriti neke sitne nepodopštine, pa i one krupnije iako su propisi bili puno krući. Bile su „disciplinske komisije“ i „komisije za štete“ - malo bi ispaštao pa idemo dalje. Nikola je replicirao da danas vrijedi pravilo - kadija te tuži, kadija te sudi. Što bi opjevalo „Zabranjeno pušenje“ - .... nema više duša meka, samo srce tvrdo.... Ali penzići su bili uporni. A nije moguće da je to tako bezdušno da bi tako otpisali čovjeka, kao guminicom izbrisalo... Na žalost tako je - bili su uporni Irena, Nikola i Bartol. Penzići su postali sjetni. Kamo to vodi? Pa gdje je ona poznata željeznička solidarnost? Uglavnom, penzići su bili jednoglasni - ne bi se pod takvim uvjetima vratile na željeznicu. Ne može se sve parama platit. Na to se ubacio i šef kolodvora koji je došao da „uveliča skup“ - da su to takva vremena i da je vani još gore. Vili ga je tu dočekao. Inače je po internetu pratio što se vani dešava. I naišao na fascinantan podatak - da se u Nizozemskoj otkazuju vlakovi jer nema dovoljno prometnika i dispečera. Razlog nije mala plaća, loši uvjeti rada ili ne daj Bože međuljudski odnosi. Njihov sindikat u pregovorima s poslodavcima nema taj problem. Problem je petkom navečer. Nizozemski narodni običaj da se petkom navečer svi „napuše trave“. I to se dešava u gotovo svim službama jedino u na željezničici nema tog popusta. Čak bi uprava tolerirala i malo alkohola, ali joint - ne. I tako je uslijedio val otkaza među željezničkim osobljem, prvenstveno među prometnicima i dispečerima. Uprava je u dogovoru sa sindikatima pokušala sve od povećanja plaće, skraćenja radnog vremena, nagrada, bonusa, poklona i ništa. I tako je uslijedio val otkaza i to od strane radnika jer nisu htjeli pristati da petkom navečer nema zabave. Eh da naši sindikati imaju takve muke, svanulo bi im. Kako bi kod nas tekli pregovori u nizozemskim uvjetima. I dolazimo do apsurda: Nisu povećane plaće, radimo pod svakakvim uvjetima nulta tolerancija na alkohol i nikom ne pada napamet dati otkaz. A oni tamo - velika plaća, odlični uvjeti rada, nema velike i prekovremene satnice - daju otkaz. Ne može se sve novcima kupit. Odnosno 'ko to more platit'?

VINKOVCI - NOVA KAPELA-BATRINA - ZAGREB		VALJUDI OD 17.01.2021. do DALJJEŠTA	
NR.			
Rezervacija	1	2	3
	4	5	6
	7	8	9
	10	11	12
	13	14	15
	16	17	18
	19	20	21
	22	23	24
	25	26	27
	28	29	30
	31		
LEGENDA:			
3) Ne vali nadjeđom i blagdanim			
4) Ne vali subotom, nedjeljom i blagdanom			
7) Ne vali subotom			
11) Vali nadjeđom do 13.VI. i od 3.X. Ne vali 21.II., 4.IV., 21.V. 2021. - 4 vali 16.IX. 2025.			